

kisvárdai lapok

36. évfolyam 5. szám - 2024. június 26. szerda

AMADEUS

Csíki Játékszín, Csíkszereda

Magyar színházak 36. kisvárdai fesztiválja

„Akárhogy is, a Mozart vs. Salieri meccs egyre izgalmasabbá válik. Már csak azért is, mert a Salieri féle fogyasztható közepszer bőségszántáságára a környező világ minden eddiginél fogékonyabb.

"Abban az évben, mikor elhagytam Itáliát, egy csodagyerek járta be Európát..."

Egy némiképp didaktikusra sikeredt kórusal kísérvé játszódik le – a történet elején – a történet vége. A Csíki Játékszín előadásában a megtört, sorsába öregedett Antonio Salieri harminckét év távlatából, borotvával a kezében idézi fel a – köznapi mivoltában – tolerálhatatlan zseni, Wolfgang Amadeus Mozart ellen elkövetett bűneit. Ahol pedig a borotva, ott megtörténhet bármi...

Kozma Attila Salierije mindenestül teszi magáévá a történetet. Bekebelezi. Mi több. Kettős tükörben mutatja. A három évtized távlatából visszaidézett múlt valóságát – egymást erősítő interferenciák módjára – színezi át Salierijének elszabadult, jelenkori érzelmei. Epikus "meséje" szenvedélyesen tárja elénk az eseményeket, annak az örületig szított, tomboló gyűlöletnek az érzését, melyet a tahóságban is überelhetetlen zseni, Wolfgang Amadeus iránt érzett. Az iránt a rivális iránt, akit nem simán legyőzni akart, de egyenesen elpusztítani."

Kállai Katalin

Szakmai Klub

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiválján most először szerepelt olyan előadás, amely nem határon túli produkció, az idei szemlén egyébként több ilyen is van, mintegy szimbolikusan is jelezve, hogy a program szervezői igyekeznek eliminálni azokat a bizonyos határokat. Az első nem határon túli közreműködéssel készült előadás a budapesti Pinceszínházból érkezett, s mindjárt kortárs szerzővel: Selmeczi Bea Három és fél nővér című darabját láthatta a fesztiválközönség. A Szakmai Klubban a program ötödik napján erről mondták el véleményüket a hozzászólók, majd a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház szintén kortárs szerző, Spiró György tollából származó Árpád-ház című produkciója került terítékre.

Az előző napon egy markáns Molière-átíratot, most pedig egy Csehov-továbbírást láthatunk – összegzett Gyürky Kata irodalomtörténész a beszélgetés elején. Utalt arra is, hogy nem előzmény nélküli Csehov művének hasonló továbbgondolása, az orosz kortárs irodalomban Ljudmila Petruszskaja Három lány kékben című műve, illetve Ljudmila Ullickaja is továbbvitte a csehovi figurákat, s örvendetes, hogy immár magyar szerző is jegyez egy ilyen művet. Az előadással kapcsolatban kiemelte, a díszlet esztétikusságát és a jelmezek át gondolt színszimbolikáját, nevezetesen, hogy a három nővér ruhái az orosz zászló alapszíneiből állnak, illetve, hogy ezek közül a vörös eltűnik, amikor a darab a szovjet időkben jár. Arról is beszélt, milyen érdekes a Moszkvába vágyás megfordítása, vagyis, hogy a nagyvárosi létből a történet egy későbbi pontján

visszavágyakoznak vidékre, reflektálva napjaink megfordult vágyaira is. Kovács Dezső esszéistának találta az előadás terjedelmét, amelyet húzásokkal feszebbé lehetett volna tenni, ugyanakkor méltatta a négy színésznő (Varga Lili, Herczeg Adrienn, Járó Zsuzsa és Tarr Judit) alakításait. Gilbert Edit irodalomtörténész szintén az orosz irodalmi utalásokat vette számba, kezdve azzal, mennyire találónak tartja a címet, ugyanis az orosz irodalomban a „fél” testvérnek komoly háttere van. Dicsérte azt is, hogy a szerinte „alulértékelt” Natasa ebben a továbbgondolt változatban erős hangsúlyt kapott és beszélt arról is, hogy a darab végére egészen groteszk, elrajzolt karaktereket kapunk.

A szabadkai Árpád-ház előadásáról Balogh Gyula kritikus mondott összefoglalót. Szerinte mindig problematikus a vulgáritás jelenléte a színpadon, de a szabadkaiak előadása

nagyon ügyesen oldotta meg ezt a kérdést, és az eredeti darab szövegéből csak a legszükségesebb pontokon tartották meg a kényesnek számító kifejezéseket. Kiemelte még a remek színészi játékot. Szekeres Szabolcs kritikus a darab mindenkori aktualitásáról beszélt, amelyet szerinte jól hangsúlyozott Keszég László rendezése, illetve az a körülmény, hogy hat színészre redukálva láthattuk a sokszereplős történetet. Szó esett még a darab sajátos nyelvezetéről, amely ötvözi a régies kifejezéseket a kortárs nyelvvel, a szöveg többletegyűségéről is beszéltek az előadásban szereplő színészek. a hozzászólók méltatták a dramaturgiai munkát, az előadásban megjelenő narrációs formájú történetmesélést, az intenzív színészi jelenléte. Erős, napjainkhoz szóló formai útkeresésektől sem mentes produkció született Szabadkán, ahogy azt már megszokhattuk – emelték ki több hozzászólásban.

Ungvári Judit

A, mint Amadeus...

"Mi ez a hang? Mi ez a vágyakozás a hangokban?"

Kérdi Antonio Salieri, II. József császár dédelgetett itáliai muzsikusa, mikor először hallja Mozart zenéjét... A közmegegyezés, miszerint Shaffer Amadeus című drámája a középszer elkeseredett viadala a tehetség ellen, még tartja magát ugyan, ám mintha jóval árnyaltabb képet mutatna. A szöveg látszólag könnyedén dekódolható rétegei az idő múlásával egyre sokrétűbb módon hatolnak egymásba, s ezzel plusz jelentéstartományokat kínálnak a mű mai színpadi változatainak. Minden eddiginél aktuálisabbra formálva példának okáért a kérdést, miszerint a tehetség, legyen bármily kiemelkedő, kimerülhet-e egy adott mű megalkotásában...

Lefejthető-e róla a való világában való eligazodás képessége...

Korunkban, mikor a tehetségnél fontosabbnak látszik a jelenlét, és annak folyamatos fenntartása, a Mozart zsenijét meg sem közelítő, ám magát elég jól pozicionáló „szintén zenész” Salieri komplexebb szimbolikát hordoz, mint húsz-harminc, akárhány évvel ez előtt. Mikor az alkotás önmagáért való mivoltát fölváltotta egy bonyolultabb magatartásminta, a művészet világában való eligazodás kényszere, a pjur érték meghatározása egyre több kétséget vet föl...

Akárhogy is, a Mozart vs. Salieri meccs egyre izgalmasabbá válik. Már csak azért is, mert a Salieri féle fogyasztható középszer bész elszántságára a környező világ minden eddiginél fogékonyabb.

"Abban az évben, mikor elhagytam Itáliát, egy csodagyerek járta be Európát..."

Egy némiképp didaktikusra sikeredett kórossal kísérve játszódik le – a történet elején – a történet vége. A Csíki Játékszín előadásában a megtört, sorsába örgedett Antonio Salieri harminckét év távlatából, borotvával a kezében idézi fel a – köznap mivoltában – tolerálhatatlan zseni, Wolfgang Amadeus Mozart ellen elkövetett bűneit. Ahol pedig a borotva, ott megtörténhet bármi...

Kozma Attila Salierije mindenestül teszi magáévá a történetet. Bekebelezi. Mi több. Kettős tükörben

mutatja. A három évtized távlatából visszaidézett múlt valóságát – egymást erősítő interferenciák módjára – színezik át Salierijének elszabadult, jelenkori érzelmei. Epikus "meséje" szenvedélyesen tárja elénk az eseményeket, annak az örületig szított, tomboló gyűlöletnek az érzését, melyet a tahóságban is überelhetetlen zseni, Wolfgang Amadeus iránt érzett. Az iránt a rivális iránt, akit nem simán legyőzni akart, de egyenesen elpusztítani. Meggyőződése szerint ugyanis Amadeus átírt mindent, ami addig történt a zenében. Vagyis nem csupán világrengető zseni, de egyenesen az isteni szeretet egyik legfőbb kegyeltje. Belőle indul ki, vele kezdődik minden. A világ összes muzsikája. Ő a hangok között az első.

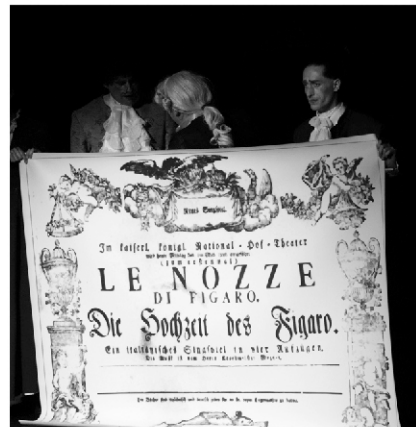
A, mint Amadeus...

És nem. Itt nem egy mindenre elszánt Salieri harcol Nagy Gellért gyermek lelke, csupán a saját élvezetét hajhászó, a mindent elborító zene és a permanens üzekedés bűvkörében élő Mozartjával, hanem egy magába roskadt, a Jóisten különleges szeretetére áhító Salieri – önnönmagával. Nem a zseni történetét látjuk. A nem zseniét. Azét az alkotót, aki képtelen leküzdeni a saját esendőségét. Mondhatni nem elég profi. Elragadják az emberi gyarlóság legrútabb démonai – a gyűlölet, az irigység, a rivális teljes megsemmisítésének a vágya. Mert nem elég nagy tehetség ahhoz, hogy indulatait az alkotásba ölje.

"Házasságtörés, zsarolás. Egyre mélyebbre és egyre mocskosabbra..."

A panoptikum, amely megnyílik körülötte a 18. század végi bécsi udvar jellegzetes figurájával, úgy mozog, ahogy ő diktálja. És az ő emlékei. Az önnön árnyékuk képében előtűnő nőalakokkal együtt... A Salieri féle mocskos manipulációkat szép lassan átlátó Tóth Jess formálta Constanze Weber, Mozart felesége; a másik asszony, Zsigmond Éva-Béata Teresa Salierije, a napi harcokban edzett, elfásult művészfeség; Tatár Zsuzsa Katherina Cavalierije, a primadonna, aki a mozarti végjátékban önnön sorsának lesz hallgatója áldozata...

Ők azok a nőfigurák, akik Salieri emlékei közül előbújva festik színesre a

történet és a bukott szerelmek hátterét. A történetet, amelyet Puskás László súlytalanok látszó II. József-jének súlyos jelenléte kísér. S miközben Fülöp Zoltán van Swieten bárójának elsőpró komolysága, Vass Csaba Rosenberg grófjával az oldalon, érezhető társadalmi közeget teremt az összeomlással terhelt mozarti sorskönyvnek, Fekete Bernadetta és Borsos Tamás narratív figurái teszik láthatóvá a sztori kulisszák mögött zajló fordulatait.

"Szegénységbe kell taszítanom Mozartot. Ki kell éheztetnem az Istent....." Az ördögi terv, melyet Salieri oly jó érzéssel alkalmazott, Isten nevével löki a megsemmisülésbe a század zsenijét. S ahogy Kozma Attila egyre fojtogatóbb lelkiismeretfurdalással gyötört Salierijét a megidézett múltban végképp legyőzik elhatalmasodó sátáni ösztönei, úgy engedi át néhány – mindent elsőpró – pillanatra a történetet Nagy Gellért félelemtől reszkető, fájdalomtól gyötört Mozartjának, a haldokló angyalnak, akit megcsúfolt zeneköltőként vet ki magából a világ, hogy műveit elorozva dorbéz tort üljön fölötte.

Shaffer ördögi dramaturgiával felépített műve a Romániában alkotó kolumbiai, Alejandro Duran színpadi munkájában olyan mélységekig jut, ami már túlmutat egy könnyed történelmi panoptikumon. Ami már nem a nyomorult középszer és az elpusztított zseni fátyoltáncba burkolt története, hanem valami újszerűen örökérvényű. Valami, ami az örületen változó világ megváltoztathatatlan-ságáról szól. Hogy ebben a Mozart zenéjétől hangos ébrenlétben beteljesülhessen egy tán sosemvolt mozarti álom: "...végül a közönségből megalkotni Istent!"

„Épül a magam kis vára az élményekből”

A törékeny, infantilis tehetség és az elszánt közepszerűség harcát tematizáló, Peter Shaffer által írt Amadeus című előadást hozta el a Csíkszere-dai Csíki Játékszín a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiváljára. De nem elfeledkezve a férfiak keresztüzében álló női alakról – Constanze Weber – az őt alakító Tóth Jess-szel készítettünk interjút.

Mesélj egy kicsit, hogy kerültél a társulathoz? Hogy érzed magad a csapatban?

2018-ban végeztem az egyetememen alapképzésén, aztán a mesterszak folytatása közben már a Csíki Játékszín társulatnál is játszottam. Az akkori igazgató, Kányádi Szilárd felhívott, hogy volna-e kedvem találkozni. Látott előadásokban, és ezek alapján felajánlott nekem egy egyéves szerződést. Így indult. Gondoltam, megnézem, hogy milyen. Nagyon jól érzem magam a társulatban, hiszen azóta is itt vagyok, most fejeztem be az ötödik évadomat.

Térjünk át a karakteredre. Constanze egy egészen rendkívüli, mondhatni szélsőséges nő. A szerep megformálása során mely aspektus volt a legérdekesebb és a legnehezebb számodra?

Talán a lázadása volt a legérdekesebb. Tetszett, hogy a karaktere ellene ment a nőket övező akkori normáknak és elvárásoknak. Erről sokat beszélgettünk, és ennek a kibontása és taglalása igazán izgalmas és élvezetes volt. Hiszen emiatt találunk egymásra Mozarttal, nagyon hasonló működésmód jellemzi őket. A szerep nehézsége abban rejlik, amiben a szépsége is. Sokat gondolkodtunk arról, hogy lehet megtalálni a helyes arányokat: ne legyen túl sok, ne

váljon komikussá, a keményebb jeleneteknél el akartunk kerülni minden felesleges patetikusságot. Egyébként könnyű volt kapcsolódni a történethez, ezelőtt zeneszakot végeztem és a kedvenc klasszikus zeneszerzőm Mozart. 14 éves lehettem, mikor láttam Miloš Formanfilmjét, ami nagy hatással volt rám, így nagyon örültem a hírnek, hogy ezzel fogunk foglalkozni. A próbafolyamat alatt rengeteget beszélgettünk arról, hogyan is történhetett ez valójában – mi az, ami fikció, mi az, ami valóság az egészből. Beleástuk magunkat Mozart életébe, és egészen megdöbbentő, mennyi mindenem ment keresztül.

Nem ez az első közös munkád a rendezővel. Milyen vele dolgozni?

Nagyon szeretem. Érdekessé teszi az egészet, hogy a rendező (Alejandro Durán) kolumbiai. Román nyelven folynak a próbák, nem használunk tolmácsot. Eleinte nehéz volt megszokni, jobban kellett figyelni, koncentrálni, hogy pontosan megértsem a mondandóját. Azóta egészen egymásra hangolódtunk, sőt olyan, mintha kiala-

kítottunk volna egy külön nyelvezetet egymással. Teljesen más a lelkülete, máshogy lát rengeteg mindent – erre izgalmas ráeszmélni. Megannyi hasznos tapasztalatot gyűjtöttem a közös munkák során.

Van olyan szerep az eddigi pályádon fiatal színésznőként, amit meghatározóként emelnél ki?

Az idei évadban is izgalmas szerepek találtak meg, játszom a Szócs Artúr által rendezett Koldusoperában vagy a Visky Andrej rendezte Utazás a koponyám körül c. előadásban, amelynek a szöveggönyvét Lovassy Cseh Tamás készítette Karinthy Frigyes regénye nyomán, így ez ősbemutató volt. Talán ezeket emelném ki az utóbbi időből. De szerencsére minden eddigi szerepemben megtaláltam azt, ami hozzám tudott adni, ami épített. Sok a jó tapasztalat, szép ívű szerepek találtak meg, úgyhogy épül a magam kis vára ezekből az élményekből. Hirtelen a Pájinkás János előadása vagy a III. Richárdból Lady Anna szerepe jut szembe.

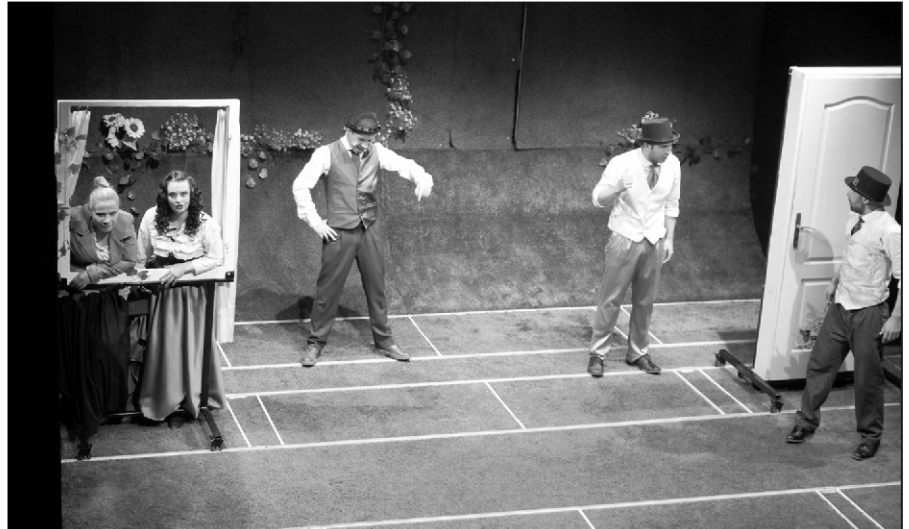
Szabó Csenge

Ki van a fátyol mögött?

Görgey Gábor Vörösmarty átírával érkezett a kisvárdai fesztiválra a Zentai Magyar Kamaraszínház. Zenés, táncos vígjáték, végül is elmondható: nem unatkoztunk.

A darab elején megkérdezték a nézőket akarnak-e unatkozni. Bátortalan volt a visszajelzés, a kérdéstől is sokan megriadtak. Unatkozni nem jó, pláne színházban. Görgey Gábor Handabasa, avagy a fátyol titka című komédiája Vörösmartyt idézte meg, egészen pontosan az író A fátyol titka című művét. De nem elégedett meg ezzel, belekevert még verseket és más szövegeket is. Meg nyelvújítást, szavakat, szóképződményeket is. A kort, a 19. századot. A ruhák is ezt a hangulatot keltették. A tér pedig szinte üres, csak fű és virágok, olykor betoltak egy ajtót is, vagy valaki felállt egy létrára, amely épp egy uborkafát testesített meg, vagy egy parlamenti szószerket. (díszlet- és jelmeztervező: Ondraschek Péter). A lézengő fiatalok nem vágnak semmire, jobb híján házasodni akarnak. Ebből aztán lesz egy kis bonyodalom. A darab csupa irónia. Parodizálja a társadalmat, a figurákat, magát a vígjáték műfaját, sőt az irodalmat is. De ezt finoman, kesztyűs kézzel teszi, nem ejt sebet, csupán utal, a mondatok, jobban mondva a fátylak mögül üzen. Alapvetően, mint egy jó francia bohózat, a helyzetkomikumra épít. Senki sem tudja igazán, ki van a fátyol mögött, vagy éppen kinek ad szerenádot. A vakhit diktál a szigorúbb valóság helyett. Az álmok, a vágyak viszik a szereplők egy részét előre, mások taktikáznak, de aztán maguk is részesévé válnak annak, amit előkészítettek (dramaturg: Góli Kornélia).

Szerda Árpád jegyzi a zenét, illetve a dalokat, amelyek domináns elemeivé válnak a játéknak, csak

úgy, mint Crnkovity Gabriella olykor elrajzolt, groteszk koreográfiája. Mindkettő tele van humorral, kikacsintással.

A Zentai Magyar Kamaraszínház produkciója, László Sándor rendezése ízléses, minden szegmensében hozza a kötelezőt, és semmit sem szeretne túlteljesíteni. Játszik a szavakkal, az újakkal is, kedvencem a „nászoldaölelvény”. Lehet tippelni, mit is jelent. De egyébként is sok a játék az előadásban. Néhol a kabaré határát is érinti, aztán újra és újra inkább a romantika felé hajlik. A színészek összeszokott csapatot alkotnak. Nagy figyelemmel és alázattal viszik végig a történetet.

Szilágyi Áron Rigó Dezsője, Hajdú Tamás Kaczor Dezsője és Virág György Guta Gergője szerethető bohócok, talán túl sterilek és kiszámíthatók. László Roland hősszerelmese elsősorban külsejével csábít, miközben érzelmekről szaval. Dévai Zoltán táblabírója egyensúlyt teremt a szerelmessé lett párok között. Verebes Judit érzéki Vilma kerülné a férfiakat, nem bízik bennük, mégis aztán odaadja a szívét az egyiknek. Persze nem rögtön, történik azért némi várakoztatás előtte, ahogy illik. Igazi primadonna, be tud jönni, meg tud jelenni, hogy aztán elrejtőzzön és csak a végén tárul

kozzon ki. László Judit szobalánya tűzről pattant, jól énekel, trükközik, ha kell csábít, máskor hárit, vagy fedez, támad, vagy véd. Lebonyolít, drukkol és még meghatódni is tud. Az előadás számomra legimponálóbb színészi teljesítményét Mezei Kinga produkálja, aki Katicát, az öreglányt, a veterán nyelvújítót adja. Többek közt lila frizurája is jelzi, arra vágyik, hogy szeressék, hogy végre rátaláljon a szerelem. Dorottya is lehetne, de ő Katica, és nem is akármilyen. Vibrál, szenvedélyt gerjeszt maga körül, még akkor is, ha bántják, vagy törbe csalják. Mezei Kinga rengeteg színből, gesztusból, hiteles grimaszból keveri ki a figurát, jeleneteiben igazi, forró levegőjű színházat teremt.

Ez az előadás elsősorban szóalkotni szeretne és ezt meg is teszi, de nem olcsón, hanem a maga nemében minőségi módon. A tapsrendben újra megkérdezik, hogy akarunk-e unatkozni. Persze, hogy nem, még mindig nem, szünettel csaknem két óra után sem. Erre megismétlik a finálét. A fátyol szétlebben, a vígjáték működik. Jobb pillanatainkban, ahogy azt az előadás meggyőzően sugallja, hihetünk még a szerelemben is.

Balogh Gyula

Felkerülni a kulturális térképre

A Zentai Magyar Kamaraszínház igazgatójával, a színész-rendező Dévai Zoltánnal beszélgettünk a színház működéséről, fejlődéséről és célkitűzéseiről. A fesztiválon Görgey Gábor izgalmas vígjátékával, a Handabasa, avagy a fátyol titkaival lépett fel a társulat.

A Művészeti Akadémia elvégzése után 2013-ban kerültél Zentára. 2023-ban vetted át a Zentai Magyar Kamaraszínház vezetését. Hogyan alakult a színház működése az évek során?

Alapképzésen kilencen végeztünk László Sándor osztályában és az egész osztály ezután Zentára került, így mi voltunk úgymond az állandó társulat. Tehát ősszel kezdtem el a mesterképzést az Újvidéki Egyetemen és párhuzamosan csináltuk az első évadunkat. Az elmúlt 10 évben volt, aki más színházakban kötött ki vagy szabadúszóként dolgozik, de természetesen érkezett utánpótlás. Jelen pillanatban nyolc színésze van a társulatnak, melyben benne van a művészeti vezetőnk, Mezei Kinga és jómagam. Tavaly az előző igazgatónak lejárt a mandátuma, kiírták a pályázatot és a társulat támogatásával jelentkeztem a pozícióra, ez végül pozitív elbírálásban részesült. Mi a mai napig egy társulat vagyunk, és jó, hogy nem külsős igazgató jött az intézményhez, hanem valaki, aki már itt van tíz éve.

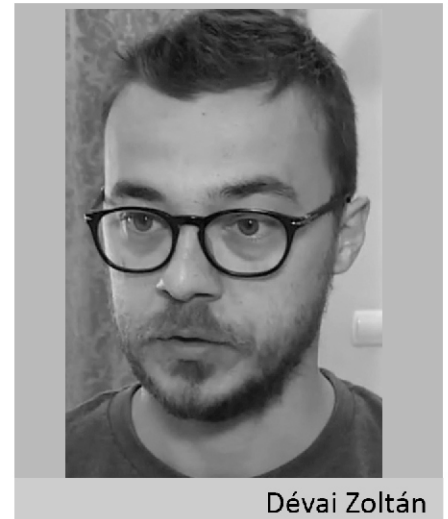
Színészként, rendezőként és igazgatóként milyen vízióval, ambícióval közelít meg a feladataidat?

Az elmúlt tíz év alatt majdnem minden produkcióban szerepeltem, amiben nem, azt pedig én rendeztem. Az új munkaköröm nem változtat azon, hogy a színészi kondíciót fenn kell tartani. Persze sokat gondolkodtunk Kingával azon, hogy mennyire

bírjuk szuflával, de egy sportoló is megszűnik sportolónak lenni, hogy ha nem edz. Úgy érezzük, hogy a színház nem foglalja el a megfelelő pontját a kulturális térképen, így a feladatunknak azt érezzük, hogy valamilyen szinten felkerüljünk erre a térképre. Idén másodszorra szerveztük meg a Kamarafesztet, amelyre a magyarokon kívül szerb kritikusok is érkeztek, akik a tavalyi négy helyett most tizenhárman voltak. Ezelőtt a szerb oldalról releváns kritika nem érkezett, nem is tudták, hogy létezik ez a színház, de most elkezdtük az előadásainkat szerb nyelven feliratozni. Nem szabad elfelejteni, hogy ez egy szerbiai kisebbségi színház, nem csak határon túli magyar színház. Zentán a magyarok többségben vannak, ilyen szempontból nem a szerbek a célközönségünk, de bővítjük a nézőbázisunkat azzal a gesztussal, hogy feliratozzuk az előadásokat.

Mi kerül fel a színház repertoárjába? Milyen témákat dolgoztok fel?

Szabadkán ott a Népszínház, a Kosztolányi Dezső Színház és a Gyermekszínház, melyek más-más típusú előadásokat hoznak. A zentai nézőknek nincs meg az a privilégiuma, hogy választhasson, úgy gondoljuk, nekünk igenis kötelességünk minden nézői réteget kielégíteni. Ez az első szempontunk. A jelenlegi évadban szerepel Mezei Kinga összművészeti alkotása, a Hidedgpróba, Görgey Gábortól a Handabasa, avagy a fátyol titkai, Domokos Istvántól a Szedjetekek szét és Csehov Sirálya. A következő évadot illetően gyerekelőadást is színpadra viszünk majd, Szabó Béla zentai származású író tollából. Fontosnak gondoljuk, hogy vajdasági szerzők, alkotók műveivel foglalkozzunk, szerintünk ez a dolgunk, ez a második fő szempont a reperto-

Dévai Zoltán

ár kapcsán. A harmadik, hogy figyelembe vegyük azt, hogy a színészeknek milyen szerepeket adunk. A színészeket fokozatosan kell edzeni, kondicionálni, és jókor, jó szereppel megkínálni, hogy mindig tudjanak valami újat megmutatni magukból, hogy tudjanak fejlődni. Igazából ez is fontos rész a repertoár kialakításában, mert hiába van a listánkon egy nagyon jó szöveg egy nagyon jó rendezővel, de ha a társulat nem érett meg rá, vagy nem a társulatnak való, akkor félretesszük a polcra, és majd elővesszük, amikor odajutottunk.

A fesztiválra a Handabasa, avagy a fátyol titkai előadást hoztátok, ami egy vígjáték. Mit érdemes tudni a munkafolyamatról?

Az az érdekes helyzet, hogy a rendező László Sándor, aki majdnem mindenkit tanított. Bár baráti viszony alakult ki közöttünk az évek során, de közben akarva-akartalanul is működik a mester-tanítvány kapcsolat. Ő kívül-belül ismer minket, pontosan tudja, hogy mikor kell minket megsegíteni, mikor meglökni vagy hagyni. Persze, voltak olyan próbák, amikor a színészek magukat rendezték, nem azért, mert a tanár úr nem csinálta volna ezt meg, hanem mert egyszerűen folyamatosan jöttek az ötletek.

Kovács Abigél

A jó előadások feltöltene

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiválján nem csupán színházi produciókat tekinthetünk meg, hanem filmvetítésekre is sor kerül. Június 26-án a Koltai Lajos rendezte nagysikerű *Semmelweis* filmet tekinthetjük meg, melyben a fesztivál legfiatalabb zsűritagja, Nagy Katica főszerepet játszik. Többek között erről kérdeztük a színésznőt.

Ez az első alkalom, hogy zsűritag vagy, milyen elvárásokat támasztottál magad felé?

Nekem az egyetlen elvárásom magam felé az, hogy ne akarjak ennek a helyzetnek megfelelni. Ha megszólalok valamilyen témában, vagy amikor este beszélgetünk a látott előadásokról a zsűritagokkal, akkor igyekszem önmagamból megfogalmazni az észrevételeimet. Próbálok őszintén és zsigerien megnyilvánulni, mindenféle megfelelési kényszer vagy igyekezet nélkül. Úgy érzem, hogy ez sikerül és elégedett vagyok magammal ezekben a helyzetekben. Alapvetően van egy olyan pozíció a zsűriben, amelyet fiatal művészeknek tartanak fenn. Szerintem az nagyon fontos, hogy ne csak rendező, ne csak kritikus, ne csak dramaturg legyen, hanem legyen színész is, aki tud azonosulni a színészi oldallal. Fontos, hogy legyen valaki fiatal is a zsűriben, aki újfajta friss nézőpontot tud behozni, és esetleg másfajta ízlést, ami a mostani trendekkel jobban rezonál.

Hogyan inspirál téged ez a fesztivál? Mi az, amit haza tudsz vinni belőle?

A jó előadások feltöltene, ami pedig annyira nem tetszik – szándékosan fogalmazok úgy, hogy nem rossz, mert nem biztos, hogy rossz, csak az én íz-

lésemmel nem egyezik –, az is fel tud tölteni, mert saját magamról tanulok és arról, hogy mi tetszik és hol helyezkedem el én ebben az egészben. Tehát ha valami nem is talál meg engem annyira, akkor is értékes az, hogy olyan előadást láthattam, amit otthon nem tudnék megtekinteni. Rengeteget dolgozom, budapesti előadásokra sincs gyakran időm elmenni, itt meg szuper határon túli előadásokon vehetek részt, és én nagy értéknek tartom ezt. A határon túli színházak sokszor nagyon másképp beszélnek, más típusú előadásaik vannak, ahhoz képest, mint amilyeneket megszoktam, és amilyeneket Pesten látok.

A fesztiválon vetítik a Semmelweis-filmet, amelyben Hoffmann Emmát, a női főszereplőt játszod. Emma bábaként az orvosok alárendeltje, ezt a függő viszonyt erősen kiemeli a film. Hogyan tudtál ebbe belehelyezkedni?

A bábák mellékszereplőként vannak kezelve, abban az időben ez egy lenézett munkakör volt. A bábáknak nem voltak olyan jogaik, mint az orvosoknak. Rendezői instrukció volt, hogy tudatosítsuk magukban azt, hogy mi semmibe vagyunk véve. Az én karakterem visszahúzó személyiség, aki nehéz életkörülmények közül jön, próbál megfelelni, láthatatlan lenni és jól végezni a munkáját. Sokszor úgy instruált a tanár úr, hogy azt mondta: „Nagyon kicsi vagy belül. Nem, még nem jó, legyél még kisebb!” Például, amikor az orvosokkal beszélgettem, akkor folyamatosan mondta, hogy az önértékelésem és az önbizalmam menjen össze, zsugorodjon a kellő, kicsike méretre. Ez a szolgálói szerepkör végig jelen volt. Finom, vissza-

Nagy Katica

húzott energiával dolgoztam, de azt éreztem, hogy van egy hullámzása ennek, és Emma szépen lassan kinyílik. Ez annak is köszönhető, hogy lesz egy lelki támasza Ignác személyében és a szerelem miatt magabiztosabbá válik, hiszen áll mögötte egy karizmatikus ember. Fontosnak tartom azt, hogy egy nő mellett legyen valaki, akivel unióba lép, aki kinyitja őt. Azt gondolom, nagyon jól meg van írva az én karakterem ilyen szempontból, mert engedi ezt az aprólékos megnyílást.

Emmának nem könnyű a helyzete, a végén a szerelmét választja, de lett volna egyáltalán lehetősége máshogy dönteni? A filmben láthattunk más sorsokat is, például Júlia (Mészáros Blanka) esetében.

Ezek a helyzetek nem feltétlenül a kor következményei, sokkal inkább alkat vagy típus kérdése, és azé, hogy ki hogyan szocializálódik. A mi értelmezésünkben Emma egyértelműen szerelmes és Ignáccal akar menni. De szerintem nem volt választása, ha nem lenne a szerelem, akkor is így döntött volna.

Mészáros Édua

Mai program

10:00 – **Tér és idő játéka a színházban**
Bélai Marcel és Kozma Gábor Viktor workshopja

Helye: KVMK tárgyaló

10:00 – **Aranybogár-módszer**

Balázs Zoltán workshopja

Helye: KVMK 3. oktatóterem

11:00 – **Szakmai Klub** (beszélgetés az előadásokról) Háziasszonyok: Mészáros Katalin és Gyürky Katalin

Amadeus: Szigeti Réka, Kovács Dezső, Árkosi Árpád

Handabasa, avagy a fátyol titka: Árkosi Árpád, Balogh Gyula, Lengyel Emese

Helye: KVMK pódiumterem

13:00 – **Villám-workshop** kritikus mesterkurzus Vezeteli: Szabó Attila

Helye: KVMK pódiumterem

14:00 – **Semmelweis** – filmvetítés, majd közönségtalálkozó az alkotókkal.

Helye: Várdaplex Cinema

A részvétel díjtalan!

17:30 – **Martin McDonagh: A KRIPLI** (versenyelőadás)

R.: Bélai Marcel (2h 30' szünettel)

Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulat

Helye: Zsinagóga

20:30 – **Móricz Zsigmond: ÚRI MURI** (versenyelőadás) (2h 20' szünettel)

R.: Bagó Bertalan m.v.

A Komáromi Jókai Színház előadása

Helye: Refi Színpad

Bővebben: www.kisvarda.szh.hu

Becky Mode: TELTHÁZ, Játékszín

kisvárdai lapok

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiváljának napilapja

Főszerkesztő:
Ungvári Judit

Állandó munkatárs:
Oláh Zsolt

Fotók:
Gáncs Tamás

Nyomdai előkészítés:
Kóczon Nikoletta

Nyomdai kivitelezés:
Imi Print Nyomda

Felelős kiadó: **Nyakó Béla**
ISSN 1587-8325

A Magyar Színházak 36. Kisvárdai Fesztiváljának támogatói:

Nemzeti
Kulturális
Alap

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

KISVÁRDA VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

Fria FM Kisvárdai

Déryné
program